

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: Szociális munka II.(Egyéni esetkezelés)

A tantárgy kódja: BTSZ201BA

A szak megnevezése (N/L): nappali

Az oktató neve: Erdős Judit

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A tantárgy célja: megismertetni a hallgatókkal az egyéni esetkezelés kereteit, módszereit. Az elméleti ismeretek mellett a terepen végzett gyakorlat során saját élményt is szereznek a hallgatók a szociális esetszolgálat folyamatáról. A félév során megismerkednek az első interjú technikájával, a probléma felmérés sokoldalúságával, az esetkezelés fázisaival, a szociális esetszolgálat fogalmával, irányzataival, a segítő kapcsolat és a segítő beszélgetés fogalmával, jellemzőivel, a különböző problémamegoldó modellekkel.

A félév tematikája

**1. előadás címe:
A SZOCIÁLIS ESETMUNKA FOGALMA, JELLEMZŐI**

Kötelező irodalom:

1. Turner, F. J. (1994): *Az elméletek sokféleségén alapuló szemlélet a szociális munka gyakorlatában - In: A szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet /Szociális munka egyénnel és családokkal – esetszolgálat/ (Szerk.: Tánczos Éva) – Semmelweis Kiadó, Bp.*

Ajánlott irodalom:

1. Szabó Lajos: *A szociális esetszolgálat kialakulás és elméleti hátterei Budapest, Szociális Munka Alapítvány 1999*

**2. előadás címe:
AZ EGYÉNI ESETKEZELÉS IRÁNYZATAI, ELMÉLETEK A SZOCIÁLIS MUNKA GYAKORLATÁBAN**

Kötelező irodalom:

1. Turner, F. J. (1994): *Az elméletek sokféleségén alapuló szemlélet a szociális munka gyakorlatában - In: A szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet /Szociális munka egyénnel és családokkal – esetszolgálat/ (Szerk.: Tánczos Éva) – Semmelweis Kiadó, Bp.*

Ajánlott irodalom:

1. Szabó Lajos (1993): *Szociális esetszolgálat /Elméleti alapvetés/ – Szociális Munka Alapítvány Kiadványai 3., Bp.*

3. előadás címe:

A SEGÍTŐ KAPCSOLAT FOGALMA, JELLEMZŐI, FORMÁI

Kötelező irodalom:

1. Turner, F. J. (1994): *Az elméletek sokféleségén alapuló szemlélet a szociális munka gyakorlatában* - In: *A szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet /Szociális munka egyénekkkel és családokkal – esetmunka/ (Szerk.: Tánczos Éva) – Semmelweis Kiadó, Bp.*

Ajánlott irodalom:

1. Bányai Emőke – Szabó Lajos – Tánczos Éva (1998): *Az esetmunka folyamata. In: Kézikönyv szociális munkásoknak (szerk.: Kozma Judit) – Szociális Szakmai Szövetség,*

4. előadás címe:

**AZ EMBERI KOMMUNIKÁCIÓ, MINT A MEGISMERÉS ESZKÖZE
AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS SIKERKRITÉRIUMAI**

Kötelező irodalom:

1. *A szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet /Szociális munka egyénekkkel és családokkal – esetmunka/ (Szerk.: Tánczos Éva) – Semmelweis Kiadó, Bp.*

Ajánlott irodalom:

5. előadás címe:

A SEGÍTŐ BESZÉLGETÉS-KRÍZISINTERVENCIÓ

Kötelező irodalom:

1. Bárdos Kata (1998): *Alapvető eszközök a szociális munkában. In: Kézikönyv szociális munkásoknak (szerk.: Kozma Judit) – Szociális Szakmai Szövetség, Bp. 50-83. old.*

2.

Ajánlott irodalom:

1. Telkes, J.: *Válság, változás, változtatás: A kríziskoncepció jelentősége a mentálhigiénés gyakorlatban. In:*

Gerevich József (szerk.): Közösségi mentálhigiéné. Bp. Gondolat, 1989

2. *Dr Bagdy Emőke: A segítő kapcsolat pszichológiája*

6. előadás címe: A SOKSZEMPONTÚ FELMÉRÉS

Kötelező irodalom:

1. *Dean H.Hepworth-Lo, Ann Larsen-In: A szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet /Szociális munka egyénekkkel és családokkal – esetmunka/ (Szerk.: Tánczos Éva) – Semmelweis Kiadó, Bp.*

Ajánlott irodalom:

1. *Kozma Judit: Szociális diagnózis Esély 2001/3*

7. előadás címe:

PROBLÉMAMEGOLDÓ MODELLK A SZOCIÁLIS MUNKÁBAN

Kötelező irodalom:

1. Woods, Ronald (1994): *A szociális munkások tevékenységeinek egy lehetséges rendszerezése.* In: *A szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet - Általános szociális munka* (szerk.: Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin); Semmelweis Kiadó, Bp.

Ajánlott irodalom:

1. Dean H.Hepworth-Lo, Ann Larsen *Bevezetés a problémamegoldó folyamatba-* In: *A szociális munka elmélete és gyakorlata 2. kötet /Szociális munka egyénekkkel és családokkal – esetmunka/* (Szerk.: Tánczos Éva) – Semmelweis Kiadó, Bp.

8. előadás címe:

A PROBLÉMAMEGOLDÓ MODELL RÖVIDÍTETT SÉMÁJA

Kapcsolatfelvétel

Kötelező irodalom:

1. Bányai Emőke – Szabó Lajos – Tánczos Éva (1998): *Az esetmunka folyamata.* In: *Kézikönyv szociális munkásoknak* (szerk.: Kozma Judit) – Szociális Szakmai Szövetség, Bp.

9. előadás címe:

A PROBLÉMAMEGOLDÓ MODELL RÖVIDÍTETT SÉMÁJA

Szerződéskötés fázisa

Kötelező irodalom:

1. Bányai Emőke – Szabó Lajos – Tánczos Éva (1998): *Az esetmunka folyamata.* In: *Kézikönyv szociális munkásoknak* (szerk.: Kozma Judit) – Szociális Szakmai Szövetség, Bp.

10. előadás címe:

A PROBLÉMAMEGOLDÓ MODELL RÖVIDÍTETT SÉMÁJA

Akciófázis – a terv végrehajtásának szakasza

Kötelező irodalom:

1. Bányai Emőke – Szabó Lajos – Tánczos Éva (1998): *Az esetmunka folyamata.* In: *Kézikönyv szociális munkásoknak* (szerk.: Kozma Judit) – Szociális Szakmai Szövetség, Bp.

9. előadás címe:

AZ EGYÉNI ESETKEZELÉSHEZ SZÜKSÉGES KÉSZSÉGEK

Kötelező irodalom:

1. Bányai Emőke – Szabó Lajos – Tánczos Éva (1998): *Az esetmunka folyamata.* In: *Kézikönyv szociális munkásoknak* (szerk.: Kozma Judit) – Szociális Szakmai Szövetség, Bp.

11. előadás címe:

AZ EGYÉNI ESETKEZELÉSBEN HASZNÁLT TECHNIKÁK

Genogramm, ecomapp, interjú a szociális munkában

Kötelező irodalom:

1. Bányai Emőke – Szabó Lajos – Tánczos Éva (1998): *Az esetmunka folyamata*. In: *Kézikönyv szociális munkásoknak* (szerk.: Kozma Judit) – Szociális Szakmai Szövetség, Bp.

11. előadás címe: AZ EGYÉNI ESETKEZELÉS DOKUMENTÁCIÓJA

Kötelező irodalom:

1. Talyigás Katalin: A szociális munka adminisztrációja. In: Kozma Judit (szerk.): *Kézikönyv szociális munkásoknak*. Szociális Szakmai Szövetség, 2002.

12. előadás címe:

A SZOCIÁLIS MUNKA, MINT VÁLTOZÁS MENEDZSMENT

Kötelező irodalom:

1. Prof. Stewart Asquith – Dr. Chris Clark – Prof. Lorraine Waterhouse
A szociális munkások szerepe a 21. században
www.ncsszi.hu/download.php?file_id=1098

Ajánlott irodalom:

1. **Kozma Judit**: A szociális szolgáltatások modernizációjának kérdései a szociális munka nézőpontjából.
szociologiaszak.uni-miskolc.hu/kapott_anyag/kapocs.pdf

Bányai Emőke – Szabó Lajos – Tánczos Éva (1998): *Az esetmunka folyamata*. In: *Kézikönyv szociális munkásoknak* (szerk.: Kozma Judit) – Szociális Szakmai Szövetség, Bp. 97-37. old.

Bárdos Kata (1998): *Alapvető eszközök a szociális munkában*. In: *Kézikönyv szociális munkásoknak* (szerk.: Kozma Judit) – Szociális Szakmai Szövetség, Bp. 50-83. old.

Követelmény: A félév során 2 db visszajelző dolgozat megírása a tananyagról, melynek célja az elmélet és a gyakorlat során szerzett tapasztalatok, összefüggések megértésének monitorozása.

TANTÁRGYLEÍRÁS

NAPPALI szociális munka I. évfolyam

A tantárgy címe: Szociális munka II. (Esetkezelés)

Félév: 2017/2018. tanév II. félév

A tárgy típusa: szeminárium

Óraszám: heti 2 óra

Oktató: Bihari Ildikó

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék

Előadás időpontja: kedd, 12.00-13.30

Előadás helye: főépület fszt. 5. terem

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A Szociális munka II. tantárgy szemináriumának keretében a hallgatók elsajátítják az esetkezelés gyakorlati ismereteit. A tantárgy gyakorlati részének a célja a Szociális munka II. terepgyakorlat előkészítése és feldolgozása, vagyis az esetkezelés terepgyakorlat során megszerzett tapasztalatok monitorozása, értékelése, elemzése, integrálása és a terepnapló és esetelemzés előkészítése. A hallgatók megismerik az esetkezelés helyét, szerepét és az elméleti ismereteken alapuló gyakorlatát a szociális munkában és segíti az integrált tudás kialakítását.

Esetbemutatás, tapasztalatok megvitatása

A szociális és gyermekvédelmi területről a hallgatók kiválasztanak egy intézményt és onnan hoznak egy esetet, ahol a féléves gyakorlati idejüket töltik, mely lehet lezárt vagy folyamatban lévő eset. A hallgatók a félév során, az esetről gyűjtött információk mentén beszámolnak a saját esetükről a megadott esetnapló készítésének szempontjai alapján. A prezentációk után megvitatják a hallgatók tapasztalataikat egymással, az órát közös értékelés zárja. Az intézményben töltött terepgyakorlaton elvárás, hogy a hallgató amennyiben intenzíven (több napot egy tömbben) tölti a gyakorlatát, két napnál többet (max 16 óra) nem töltsön egyszerre, mivel cél a folyamatos szemináriumi órai referálás, a terepen szerzett tapasztalatok közös megvitatása.

Előfeltételek: Szociális munka I. gyakorlat

A tárgyra való jelentkezés módja: kötelező

Értékelés: esetnapló és ahhoz tartozó dokumentáció készítése, terepnapló benyújtása

Az értékelés módja:

- Az alkalmak 80 %-án a hallgatóknak részt kell venniük.
- 1 szemináriumi dolgozat leadása, amely a hozott és megvitatott esetet mutatja be. Az esetnapló az előre megadott szempontok szerint íródik, terjedelme 5-10 oldal. A dolgozatot a szorgalmi időszak utolsó hetében kell leadni az előre egyeztetett határidő és forma szerint.
- 1 terepnapló leadása az előre megadott szempontok szerint, terjedelme 5-20 oldal. A dolgozatot a szorgalmi időszak utolsó hetében kell leadni az előre egyeztetett határidő és forma szerint.

Kötelező irodalom:

Csoba Judit – Prókai Orsolya szerk. (2011): Esetkönyv. Példatár a szociális munka egyéni esetkezelési gyakorlatához. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen <http://mek.oszk.hu/11900/11939/11939.pdf>

Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin (szerk.) (1994): A szociális munka elmélete és gyakorlata. 1. kötet, Budapest, Semmelweis Kiadó (ISBN 963 8154 72)

Kozma Judit (szerk.) (2002): Kézikönyv szociális munkásoknak. Budapest, Szociális Szakmai Szövetség (ISBN 963 00 9972 1)

Kozma Judit (2001): Szociális diagnózis. In: Esély, 3.: 61-94.

Szabó Lajos (2000): Szociális esetmunka – Elméleti alapvetés. Budapest, Wesley Könyvek (ISBN 963 00 5547 3)

Tánczos Éva (szerk.) (1994): Szociális munka egyénekkkel és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet, Budapest, Semmelweis Kiadó (ISBN 963 815458 6)

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Családszociológia

Kódja: BTSZA103

Félév: őszi (1.)

Előfeltételek: -

A tárgy típusa: szeminárium/előadás/gyakorlat

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

Oktató: Czibere Ibolya

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A családszociológia tantárgy keretében a hallgatók elsajátítják a család rendszerének működését magyarázó szociológiai összefüggéseket, értelmezik annak társadalomtörténeti formációit. Megismerkednek azokkal a jelenségekkel, amelyek leginkább magyarázzák a társadalom és a család változó viszonyát, a különböző funkciók betöltéséhez szükséges feltételek módosulásait és azok következményeit. Megismerkednek a családszociológia egyes területein folyó kutatások legfontosabb eredményeivel, érintve a családi élet demográfiai, gazdasági, társadalmi és kulturális dimenzióit. Nemzetközi összehasonlításban értelmezik a háztartás- és családformák, valamint a családi funkciók történeti változásait, családdal kapcsolatos népesedési folyamatokat, a családon belüli kapcsolatok dinamikáját. Hangsúlyos szerepet kap a család és a társadalmi egyenlőtlenségek összefüggéseinek néhány területe, elsősorban a társadalmi rétegződés és a családszerkezet kérdése.

A tantárgy minimum követelményei:

- A családszociológia legalapvetőbb fogalmai
- A családszociológia rendszerszemléletű elmélete.
- A családszociológia evolucionista elmélete.
- A családi funkciók történeti változásai
- Családformák az egyes történeti korokban
- Demográfiai összefüggések, társadalomstatisztikai fogalmak
- Tipikus magyarországi családformák a rendszerváltás előtt
- A családformák pluralizációjának lényeg, új típusú együttélési formák
- Párkapcsolati formák, a párválasztás folyamata, lényege
- Családi szerepek, nemek közötti munkamegosztás jellemzői
- Gyermekvállalási tendenciák
- Családon belüli konfliktusok elméleti háttere, összefüggései, típusai, következményei
- Válási tendenciák, a válás folyamata és szakaszai

A tantárgy keretében elsajátítandó ismeretek és kompetenciák:

- problémafelismerő- és megoldó készség
- a társadalmi problémák iránti érzékenység fejlesztése
- a család rendszerszemléletű megközelítése
- a rendszeren belüli folyamatok adekvát értelmezése
- a rendszeren belül felmerülő problémák közötti összefüggések felismerésének képessége
- a rendszer problémáinak és a környezet összefüggéseinek felismerése és értelmezése
- az egyenlőtlenségek értelmezése mikro szinten
- releváns szociológiai információk gyűjtése, elemzése

A tantárgy részletes leírása (kb. 10 témakörre kibontva):

1. A családszociológia elméleti megalapozása. A családi funkciók történeti változásai.
2. A család és háztartás alapvető demográfiai mutatói, fogalmak, összefüggések
3. Az egyes társadalmi formák családszerkezete.
4. Jellegzetes családtípusok Magyarországon a XIX. század közepétől a XX. század első harmadáig.
5. A '70-es, '80-as évek magyar családtípusai, azok demográfiai sajátosságai.
6. Családformák, együttélési minták, gyermekvállalási szokások, családi tagozódás a rendszerváltás után Magyarországon.
7. A párválasztás és a családalapítás szociológiája. Érzelmi érettség és hiányának következményei.
8. A családi munkamegosztás szociológiai problémái, tradíciók, társadalmi tényezők, társadalmi sztereotípiák. Szerepváltozások a nők helyzetében.
9. A gyermekek családban betöltött szerepének történelmi-társadalmi változásai. Gyermekkor-történet, gyermekkor-felfogások. Jellegzetes szocializációs folyamatok.
10. Alternatív együttélési formák Magyarországon. Az élettársi kapcsolatok jellemzői és a szingli-lét. Tendenciák a magyar társadalomban.
11. Az instabil család. A család szerepe néhány deviáns viselkedésforma kialakulásában. A családon belüli erőszak. Elkövetők és elszenvedők.
12. A válás történeti és szociológiai aspektusai. Válási tendenciák, okok és következmények.

Vizsgára bocsátás feltételei: nincs

Értékelés (félévközi ellenőrzések formája, év végi értékelés módja):

Kollokvium, írásbeli vizsga.

Megjegyzés (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint): nincs

Kötelező irodalom:

Andorka Rudolf: Az ormánsági születéskorlátozás története

In: Andorka Rudolf: Gyermek, család, történelem – Történeti demográfiai tanulmányok; Századvég Kiadó, Budapest, 2001

Bánlaky Pál: A család belső működése - A családon belüli kapcsolatok dinamikája

In: Bánlaky Pál: Családszociológia
Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest, 2001

*Czibere Ibolya – Molnár Éva (2015): Nem a kortárs családi lét múltó aberrációja...
Családeffektív és családeffektív az angolszász szociológiai irodalomban.*

In: Metszetek – Társadalomtudományi folyóirat, vol. 4 (2015) No. 4

https://www.researchgate.net/publication/298915142_nem_a_kortars_csaladi_let_mulo_aberracioja_Csaladdefiniciok_es_csaladelmek_az_angolszasz_szociologiai_irodalomban

Cseh-Szombathy László: A házasság minősége

In: Törések és kötések a magyar társadalomban; Századvég Kiadó, Budapest, 2000

Lócsei Pál: A női munkavállalás és a hagyományos magyar család (1945-1984)

In: Lócsei Pál: Emberpár és család az államszocializmusban 1945-1985
Gondolat Kiadó, Budapest, 2008

Roderick Phillips: Katolikusok és protestánsok

In: Roderick Phillips: Amit Isten összekötött... A válás rövid története

Somlai Péter: A sokféleség zavara: a családi életformák pluralizációja Magyarországon

In: Demográfia XLII. 1-2. 1999

TANTÁRGYI TEMATIKA**A tantárgy címe: Magyar társadalomtörténet II.****A tantárgy kódja: BTSZ204BA****A szak megnevezése (N/L): Szociológia BA, Nappali****Az oktató neve: Sipos Flórián****A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása**

A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a magyar társadalom második világháború utáni történetének főbb területeivel, a társadalom leírásának fogalmkészletével. Az előadások tárgyalják a társadalom szerkezetének és rétegződésének elméleti kérdéseit és megközelítéseit, a modernizáció kérdését, a rendszerváltás hatását, az értékrendszerek változását, a politikai részvétek és társadalmi aktivitás kérdéseit, a területi egyenlőtlenségek társadalmi összefüggéseit, a demográfiai és gazdasági viszonyok változását, a kisebbségek helyzetét a társadalomban, az életstílusok változását, a szociálpolitika főbb törekvéseit, a főbb társadalmi csoportok bemutatását. A félév szóbeli vizsgával zárul.

Értékelés, minimum követelmények

A félév két zárthelyi dolgozattal teljesíthető.

Tematika:**1. Népesedés, demográfiai viszonyok**

A második világháború történeti-demográfiai hatásai; Népesedési folyamatok a XX. század második felében; Népesedélmélet, népesedéspolitika és demográfiai hatásai.

2. Magyarországi kisebbségek, kisebbségben élő magyarság

(A zsidóság és társadalmi szerepe, asszimilációs kérdések 1945 után. A cigányság és társadalmi beilleszkedési problémái. Magyarországi nemzeti kisebbségek a társadalomstatisztika tükrében. A kisebbségben élő magyarság sorsának alakulása és a magyar kisebbségi politika.)

3. A közgondolkodás és az értékek, értékrendszerek átalakulása

Értékek, érték rendszerek, közgondolkodás és emberi kapcsolatok; A szocialista "üdvtan" és a közgondolkodás. Az ideológia szerepe a társadalomfejlődésben. A hagyományos értékrend változása. Rejtőzködő polgári értékek. Vallás, egyházak, vallásosság, egyházpolitika; A vallásosság változásai.

4. Társadalomszerkezet és mobilitás

Változások a magyar társadalom szerkezeti alapvonásaiban; A magyar társadalom szerkezeti változásainak jellegzetességei a XX. század második felében: Mobilitási periódusok; Politika és társadalom, a politika szerepe a társadalmi rétegződésben.

5. Elittek, vezetőcsoportok

Politikai elittek a második világháborút követő évtizedekben; A gazdasági elitcsoportok változásai; A tudományos és kulturális elit helyzete; Elittek az 1989/90-es rendszerváltás után.

6. Értelmiségiek, közalkalmazottak, tisztviselők, szellemi foglalkozásúak

Értelmiség és politika 1945 után; Az értelmiségiek és szellemi foglalkozásúak társadalmi jellemzőinek változásai; Közigazgatási tisztviselők, ügyintézők, közalkalmazottak; Szellemi foglalkozásúak - értelmiségiek-diplomások

7. Önállók, maszekok

A magánszektor változásai 1944/45 után; Magánkisiparosok Magyarországon a második világháború utáni évtizedekben; A kisipari tevékenység változásai a hetvenes-nyolcvanas években; Kisiparosok mentalitása, életkörülményei, rétegződése.

8. A parasztságtól a falusi társadalomig

Politika és parasztság; Az 1945-ös földreformtól a kollektivizálásig; A falusi társadalom a kollektivizálástól a rendszerváltozásig; A szövetkezetek tagságának rétegződése. A mezőgazdasági kistermelés társadalmi szerepe. A magyar mezőgazdaság és az agrártársadalom a rendszerváltozás után.

9. Városi munkásság

Kérdések és fogalmi problémák; A városi munkásság létszámának változásai; Munkáspolitiká 1944 után; A városi munkásság tagoltsága, munkáscsoportok társadalmi viszonyai: A munkaszervezetek működése; Munkásság és az érdekérvényesítés.

10. A szociális viszonyok változásai

A szociálpolitika és a társadalombiztosítás történeti változásai; Szegénység, munkanélküliség, hajléktalanság; Deviáns jelenségek Magyarországon a XX. század második felében.

11. Magyarország társadalomtörténete és társadalmá 1945 után – megközelítések

Korabeli alternatívák, szakaszok, értelmezési kísérletek, rétegződésmodellek, munkajelleg-csoportok, a modernizáció és a polgárosodás elméletei.

Kötelező irodalom

Örkény Antal – Fokasz Nikosz (szerk.) Magyarország társadalomtörténete 1945-1989 I-II. kötet. Budapest: Új Mandátum, 1999.

Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Budapest: Osiris, 1999.

Valuch Tibor: A jelenkori magyar társadalom. Budapest: Osiris, 2015.

Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Budapest: Osiris, 2001.

Ajánlott irodalom

Beluszky Pál: Magyarország településföldrajza. Pécs, 1999. Dialóg-Campus.

Bódy Zsombor-Ö. Kovács József (szerk.): *Bevezetés a társadalomtörténetbe*. Budapest: Osiris, 2003. 11-56., 113-186., 208-242. 413-558. o.

Ferge Zsuzsa: *Fejezetek a magyar szegénypolitika történetéből*. 2. kiadás. Budapest: Kávé Kiadó, 1998. 11-15., 28-35., 52-89. o.

Kovács Imre (szerk.): Társadalmi metszetek: hatalom, érdek, individualizáció és egyenlőtlenség a mai Magyarországon. Budapest: Napvilág, 2006.

Kovács Imre: A vidék az ezredfordulón: a jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai. Budapest: Argumentum, 2012.

Örkény Antal-Fokasz Nikosz (szerk.) Magyarország társadalomtörténete 1945-1989 I-II. kötet. Budapest, 1999. Új Mandátum.

Perczel Károly (szerk.): Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza. Budapest, 1996. Eötvös..

Kósa László (szerk.) Magyar művelődéstörténet. Budapest, 1999. Osiris.

Paládi-Kovács Attila (szerk.): Magyar Néprajz VIII. kötet - Társadalom. Budapest, 2000. Akadémiai.

Pik Katalin: *A szociális munka története Magyarországon*. Budapest: HRSZE – ELTE, 2001

Társadalom- és szociálpolitika

**BA I. évfolyam szociális munka és szociológus szakos hallgatók számára.
A társadalomtudományi terület FOSZK képzésben résztvevő hallgatói számára**

2017/2018. II. félév

Kurzus elnevezése:

Szociális munka BA:	Társadalom –és szociálpolitika II. (BTSZ 206 BA)
Szociológia BA:	Társadalompolitika (BTSZA204BA)
Szociális munka FOSZK:	Társadalom- és szociálpolitika (BTSZA206 FOSZK)
Kommunikáció FOSZK:	Társadalompolitika- és szociálpolitika (BTKOM2002FOSZK15162)

Heti óraszám: 2

Követelmény: kollokvium/írásbeli vizsga

Kredit pont: 3

A Társadalom- és szociálpolitika tantárgy célja: a szociálpolitika témakörébe tartozó tanulmányok alapozása, a szociálpolitika alapfogalmainak, alapelveinek, technikáinak, értékeinek és célcsoportjainak megismertetése, a jóléti állam szerepének és lehetőségeinek bemutatása, a jóléti állam intézményeinek és eszközeinek bemutatása, a szakmai nyelvezet fejlesztése, s a hallgatók készségeinek fejlesztése annak érdekében, hogy a képesek legyenek megérteni és elemezni az alapvető társadalompolitikai és szociálpolitikai folyamatokat.

Az előadások témája:

1. A társadalompolitika, a szociálpolitika, és a szegénypolitika fogalma, jellemzői
2. A szociálpolitikára ható értékek: szabadság – biztonság
3. Mit jelent napjaink szociálpolitikájában az egyenlőség?
4. A jóléti állam kialakulása, szerepvállalása
5. A modern ideológiák és a jóléti állam
6. A jóléti elosztás: piac és redisztribúció
7. A szociálpolitika alapelvei
8. A jóléti elosztás technikái
9. A szociálpolitika intézményei és eszközei
10. A társadalombiztosítási rendszerek kialakulása, jellemzői
11. Szegénység, szegénypolitika
12. A jóléti állam válsága, jóléti pluralizmus

A felkészülést segítő tankönyvek, kötelező és ajánlott irodalmak listája

Tankönyv:

Ferge Zsuzsa (2017): *Magyar társadalom- és szociálpolitika 1990-2015*. Osiris Kiadó, Budapest 21-160. old.

Tomka Béla (2015): *Szociálpolitika. Fejlődés, formák, összehasonlítások*. Osiris Kiadó, Budapest 9-176. old.

Kötelező irodalom:

Krémer Balázs (2009): *Bevezetés a szociálpolitikába*. Napvilág Kiadó, Budapest

http://www.academia.edu/18741577/Bevezet%C3%A9s_a_szoci%C3%A1lpolitik%C3%A1ba_-_k%C3%B6nyv 115-265. old.

Zombori Gyula (1994): *A szociálpolitika alapfogalmai*. Az ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszéke és a Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület könyvsorozata. A Szociális szakképzés könyvtára. T-TWINS Kiadói és Topográfiai Kft., Budapest

Ajánlott irodalom

Castel, Robert: *A társadalmi biztonság elvesztése* I-II. Esély 2005./ 4. 42-66. old.
2005/ 5 . 3-24.old. és 2005/6. 3-23. old.

http://www.esely.org/kiadvanyok/2005_4/castel.pdf

http://www.esely.org/kiadvanyok/2005_6/castel.pdf

Esping-Andersen, G. (2006) *Ismét a Jó Társadalom felé?* Esély 2016/6. 3-27. old

http://www.esely.org/kiadvanyok/2006_6/ESPING.pdf

Mózer Péter - Tausz Katalin – Varga Attila (2015): *A segélyezési rendszer változásai*. Esély 2015/3 43-67. old.

http://www.esely.org/kiadvanyok/2015_3/2015-3_2-1_MozerTauszVarga_Segelyezesi_rendszer.pdf

Voszka Éva: *Száz ezer vagy tízmillió? A rászorultak körei* Esély 2006/ 4. 3-21. old.

http://www.esely.org/kiadvanyok/2006_4/VOSZKA.pdf

Walker, Robert (2016): *A szegénység szégyene* Esély 2016/3. 3-45. old.

http://www.esely.org/kiadvanyok/2016_3/2016-3_1-1_Walker_Szegenyseg_szegyene.pdf

A félévi érdemjegy megszerzésének a feltétele:

1. Az órákon való rendszeres és aktív részvétel.
2. A tankönyvek és a kiadott kötelező olvasmány alapos ismerete.
3. A félév végén egy 100 pontos teszt legalább 50 %-os teljesítése az előadások és a megadott szakirodalom alapján.

Debrecen, 2017. február 21.

Dr. Csoba Judit
egyetemi tanár

TANTÁRGYLEÍRÁS

Nappali szociális munka szak I. évfolyam

A tantárgy címe: Társadalom- és szociálpolitika II. (BTSZ206BA)

Félév: 2017/2018 tavaszi

A tárgy típusa: szeminárium

Óraszám: heti 2 óra

Oktató: Bihari Ildikó

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet, Szociológia és Szociálpolitika Tanszék

Szeminárium időpontja: szerda 12.00-13.30

Szeminárium helye: Főépület, fsz. 5.

A szeminárium általános célja és specifikus célkitűzései:

A tantárgy előadásból és a hozzá tartozó szemináriumból áll. A szeminárium célja a társadalom- és szociálpolitika témakörébe tartozó tanulmányok alapozása, definíciók, fogalmak, ismeretrendszer, szakmai nyelvezet elsajátítása. A tárgy épít a Társadalom-és szociálpolitika I. kurzus során elsajátított ismeretre.

Témakörök:

1. A szociálpolitika alapelvei
2. A jóléti elosztás technikái
3. A szociálpolitika intézményei és eszközei
4. A társadalombiztosítási rendszerek kialakulása, jellemzői
5. Szegénység, szegénypolitika
6. A helyi önkormányzatok szociálpolitikája
7. A jóléti állam válsága
8. A jóléti pluralizmus

Az értékelés módja:

1. A szemináriumi órákon való rendszeres és aktív részvétel (maximum 3 hiányzás megengedett a félév során)
2. 1 kiselőadás sikeres megtartása a félév elején előre megadott témában
3. 5 zárthelyi dolgozathoz minimum 3 sikeres megírása
4. A szemináriumhoz tartozó előadás követelményeinek teljesítése legalább elégséges érdemjeggyel

Kötelező irodalom

Ferge Zsuzsa (2000): Elszabaduló egyenlőtlenségek. Budapest, HRSZE

Ferge Zsuzsa (2017): Magyar társadalom- és szociálpolitika (14990-2015). Budapest, Osiris Kiadó

Krémer Balázs (2009): Bevezetés a szociálpolitikába. Budapest, Napvilág Kiadó

Tomka Béla (2008): A jóléti állam Európában és Magyarországon. Budapest, Corvina Kiadó Kft.

Zombori Gyula (1994): A szociálpolitika alapfogalmai. Budapest, T-TWINS Kiadó és Topográfiai Kft.

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: A magyar közigazgatási rendszer
A tantárgy kódja: BTSZA403BA
A szak megnevezése (N/L):N
Az oktató neve: Szabó Szilárd

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A kurzus célja, hogy a hallgatók elsajátítsák az alapvető alkotmányjogi ismereteket, megismerjék az alkotmányosság és a jogállam alapelveit és normatív szabályanyagát. Átfogó és részletes tudást szerezzenek Magyarország alkotmányos berendezkedéséről, a választójogról és a választási eljárás alapvető rendelkezéseiről, az Országgyűlésről, a Kormányról, a Köztársasági Elnökről, az Alkotmánybíróságról és az igazságszolgáltatás alapvető intézményeire vonatkozó legfontosabb ismeretekről, megismerjék az ezen intézményekre és szervekre vonatkozó Alaptörvényben és a vonatkozó legfontosabb jogszabályokban megállapított normákat.

A félév tematikája

1. előadás címe: Magyarország alkotmányos berendezkedése, állam- és kormányformája

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye Alapvetés (elérhető online és ingyenesen: njt.hu)
2. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 17-92. pp.

Ajánlott irodalom:

1. PETRÉTEI József, *Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet*. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. I. fejezet

2. előadás címe: Választójog

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye XXIII. cikk
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 84-104. pp.

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 187-192. pp.
2. PETRÉTEI József, *Magyarország alkotmányjoga I. Alapvetés, alkotmányos intézmények*. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. VI. fejezet

3. előadás címe: Választási eljárás I.

Kötelező irodalom:

1. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 84-104. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga I. Alapvetés, alkotmányos intézmények. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. VI. fejezet

4. előadás címe: Választási eljárás II.

Kötelező irodalom:

1. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 84-104. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga I. Alapvetés, alkotmányos intézmények. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. VI. fejezet

5. előadás címe: Az Országgyűlés hatásköre és szervezete

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye Az Állam Az Országgyűlés
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 123-125. pp. ill. 8. fejezet VI-VIII. alfejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 221-258. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. II. fejezet.

6. előadás címe: Az Országgyűlés működése, az országgyűlési képviselők jogállása

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye Az Állam Az Országgyűlés
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 8. fejezet VI-VIII. alfejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 221-258. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. II. fejezet.

7. előadás címe: A Kormány

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye Az Állam A Kormány
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 11. fejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 297-326. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. IV. fejezet

8. előadás címe: A Köztársasági Elnök

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye A Köztársasági Elnök
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 7. fejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 272-296. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. III. fejezet

9. előadás címe: Az Alkotmánybíróság

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye Az Alkotmánybíróság
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 15. fejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 330-349. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. V. fejezet

10. előadás címe: A magyar bírósági rendszer, az Országos Bírósági Hivatal és az Országos Bírói Tanács

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye A bíróság
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 14. fejezet

Ajánlott irodalom:

1. ÁRVA ZSUZSANNA, *Kommentár Magyarország Alaptörvényéhez*, Wolters Kluwer Kft. CompLex Kiadó, Budapest, 2013. 350-370. pp.
2. PETRÉTEI József, Magyarország alkotmányjoga II. Államszervezet. Pécs, Kodifikátor Alapítvány, 2013. VIII. fejezet

11. előadás címe: Az önkormányzati rendszer: az önkormányzati választójog

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye A helyi önkormányzatok
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 16. fejezet

12. előadás címe: Az önkormányzati rendszer: a helyi önkormányzatok hatásköre, szervezete és működése

Kötelező irodalom:

1. Magyarország Alaptörvénye A helyi önkormányzatok
2. Bevezetés az alkotmányjogba. Az Alaptörvény és Magyarország alkotmányos intézményei, Szerkesztő: SCHANDA Balázs, TRÓCSÁNYI László, HVG-Orac, Budapest, 2014. 16. fejezet

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Pszichológia II. (Személyiség- és fejlődéslélektan)

Kódja: BTSZ 208BA

Félév: Tavaszi

A tárgy típusa: előadás

Óraszám/hét: 2

Kredit érték: 3

Oktató: Kerekes Noémi

Intézet / Tanszék: Debreceni Egyetem

Politikatudományi és Szociológiai Intézet

Szociológia és Szociálpolitika Tanszék

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

A személyiség mint fogalom elsajátítása; az egyes személyiségelméletek megismerése. A fejlődés fogalmának elsajátítása; az egyes fejlődéselméletek megismerése. A hallgatók legyenek képesek elkülöníteni az egészséges személyiséget, ill. az egészséges fejlődést a nem egészségestől; továbbá legyenek képesek meghatározni egy adott életkorú személy egészséges személyiség- és fejlődéslélektani jellemzőit.

A tantárgy részletes leírása:

1. A fejlődéslélektan főbb kérdéskörei. Intrauterin fejlődés. Fejlődés az első életévben
2. A mozgás, a beszéd, a rajz és a játék fejlődése kisgyermekkorától kisiskolás korig
3. Piaget kognitív fejlődéselmélete
4. Erkölcsi fejlődés: Piaget és Kohlberg elmélete. A serdülőkor feladatai
5. Fejlődés a későbbi életszakaszokban
6. Mi a személyiség? A személyiségelméletek kritériumai, legfontosabb kérdései
7. Típusok. Vonáselméletek; szűk tartományú elméletek
8. A személyiség fogalma, struktúrája, működése a pszichoanalitikus irányzatban: Freud személyiségelmélete
9. A Freud-szakadárak – Jung és Adler – személyiségelmélete
10. Neoanalitikusok. Magyar pszichoanalitikusok
11. Erik Erikson pszichoszociális fejlődéselmélete. Fromm szabadság fogalma
12. Tranzakcióanalízis: Eric Berne elmélete, játszmák, sorskönyv
13. A behaviorizmus és a személyiség. Kognitív személyiségelméletek
14. Személyiségelméletek a humanisztikus irányzatokban; Rogers, Maslow, Thomas Gordon, Transzperszonális pszichológia

Előfeltételek: Pszichológia I.

A tárgyra való jelentkezés módja: kötelező

Vizsgára bocsátás feltételei:

a félév során írandó 2 zárthelyi dolgozat megírása.

Félévközi ellenőrzések száma, hozzávetőleges időpontja, pótlásuk, javításuk lehetősége:

2 zárthelyi dolgozat

1. 2018. március 26.
2. 2018. május 07.

A ZH-k javítására lehetőség nincs, pótlásuk csak megalapozott indokkal lehetséges, a kurzus oktatójával történő előzetes egyeztetés alapján.

Értékelés: ötfokú skálán a vizsgán nyújtott teljesítmény alapján. A szóbeli vizsgán az előre kiadott tételekből kell egyet húzni, s az oda tartozó tudásról számot adni. A tétel tartalmát úgy kell felépíteni, hogy részben tartalmazza az órán átadott ismereteket, részben pedig a szakirodalomból hozzáolvasottakat.

Kötelező irodalom:

1. ATKINSON, R. L., ATKINSON, R. C., SMITH, E. E., BEM, D. J. (1995): *Pszichológia*. Osiris, Budapest.
2. CARVER, C. S., SCHEIER, M. F. (2001): *Személyiségpszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest.
3. COLE, M., COLE, S. R. (1997): *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó, Budapest.
4. FEUER MÁRIA (2000): *A gyermekrajzok fejlődéslélektana*. Akadémia Kiadó, Budapest.
5. MÉREI FERENC, V. BINÉT ÁGNES (1993): *Gyermeklélektan*. Gondolat Kiadó, Budapest.
6. MURÁNYI-KOVÁCS ENDRÉNÉ (1984): *A serdülőkor*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest.
7. OLÁH ATTILA, BUGÁN ANTAL (szerk.) (2001): *Fejezetek a pszichológia alapterületeiből*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
8. PIAGET, J. (1970): *Válogatott tanulmányok*. [szerk: Kiss Árpád] Gondolat Kiadó, Budapest.
9. RANSCHBURG JENŐ (1983): *Szeretet, erkölcs, autonómia*. Gondolat Kiadó, Budapest.
10. RANSCHBURG JENŐ (1971): *Félelem, harag, agresszió*. Tankönyvkiadó, Budapest.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy címe: Szakmai készségfejlesztés II.

Kód: BTSZ209BA

Óraszám/hét: 02

Oktató: Hallgató Éva

Intézet/Tanszék: Debreceni Egyetem Politikatudományi és Szociológiai Intézet, Szociológia Tanszék

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései:

- a szakmai személyiség és készségfejlesztés hallgatók szakmai gyakorlatához kapcsolódik, az elmélet és gyakorlat integrálását segíti,
- az önálló munkavégzéshez szükséges jártasságok gyakorlása a tanulásban való aktív közreműködésre való ösztönzéssel,
- a szociális munka értékeinek és alapelveinek figyelembe vételével a gyakorlati terepen szerzett tapasztalatainak feldolgozásával, felismeri és megérti a különböző élethelyzetek kialakulását, képessé válik a problémák azonosítására, problémamegoldó modell alkalmazására az esetmunka gyakorlatában,
- érzelmi intelligencia, szakmai kompetencia, szakmai önismeret fejlesztése

A tantárgy részletes leírása:

- a készségfejlesztés keretében az elméleti ismeretek alkalmazása különböző feladatok megoldásával, problémaszituációk feldolgozása
- az egyénnel, családokkal végzett szociális munka keretében módszerek, technikák alkalmazására való képesség fejlesztése –(interjúkészítés, támogatott döntéshozatal, erőforrások ismerete és azok bevonása a problémamegoldás folyamatába)
- a résztvevők szakmai motivációjának feltárása, az elméleti ismeretek, képességek, készségek, a kompetencia fogalmának értelmezése a szociális munka gyakorlatában
- a szakmai motiváció, empátia szerepe az esetmunka gyakorlatában (bevonódás, dilemmák, problémák azonosítása)
- Az esetmunkához szükséges kognitív, szociális és személyes kompetenciák azonosítása, felkészülés a szakmai szerepre a szociális munkában alkalmazott eszközök és módszerek segítségével,

A tanórák tematikája 28 órában, 7 alkalomra bontva :

- 1.) **Elméleti alapok** – bevezetés, (esetmunka egyénekkel és családokkal - korábbi tapasztalatok, elméleti ismeretek felidézése, az esetmunka alapjai)
- 2.) **Szakmai motiváció I.** - Élettörténetek a szociális munka különböző területeiről – elemzés (értékek, etika a szociális munkában, a beavatkozás terve, az eset kezelésének folyamata, a segítségnyújtás módjai)
- 3.) **Szakmai motiváció II.** A szociális munka célcsoportjainak megismerése – élettörténetek. (a problémamegoldás folyamata)
- 4.) **A segítő kapcsolat** – (első interjú, célzott beszélgetés, aktív hallgatás, kérdés technikák - elméleti ismeretek alkalmazása a gyakorlatban konkrét esetek, szituációk feldolgozásával)
- 5.) **A család, mint rendszer dinamikája, összefüggései** - (gyakorlati tapasztalatok feldolgozása a családokkal végzett munka keretében – családok támogatása csoportmunka keretében, családokat támogató munkaformák tervezése, megvalósítása a családsegítésben)
- 6.) **Esetmegbeszélés - Esetkonzultáció** –(a szociális munka közvetlen gyakorlatában alkalmazott szakmai együttműködés munkaformáinak, kereteinek megismerése, együttműködés a társ szakmák képviselőivel.)
- 7.) **A csoportmunka zárása, értékelése** - (együttműködés a csoportban, tanulási tapasztalatok összefoglalása. A szakembereket támogató munkaformák.)

Alkalmazott módszerek:

- feladatmegoldás egyénileg és csoportban,
- szerep -, és szituációs gyakorlatok,
- saját élményű helyzetek elemzése,
- strukturált gyakorlatok,
- kérdőív feldolgozás
- szakirodalom önálló tanulmányozása,

A tárgyra való jelentkezés módja:

Vizsgára bocsátás feltételei:

Félévközi ellenőrzések száma, hozzávetőleges időpontja, pótlásuk, javításuk lehetősége:

Az órák összevonása és a munkamódszerek típusa, jellege miatt , maximum 6 óra hiánnyal teljesíthető a félévi követelmény.

Ajánlott irodalom:

- Kézikönyv a szociális munka gyakorlatához-Budapest,1998
- Kézikönyv szociális munkásoknak Budapest, 1998
- Családterápiás olvasókönyv I-II. Budapest

Megjegyzés: (feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint):pszichológia, szociális munka alapismeretek

TANTÁRGYI TEMATIKA

A tantárgy címe: A fogyatékosággal élők

A tantárgy kódja: BTSZA208BA

A szak megnevezése (N/L): szociológia (BA)

Az oktató neve: Molnár Éva

A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása

A félév során a hallgatók megismerkednek a fogyatékosággal kapcsolatos fogalmakkal, az akadályozott, a fogyatékosággal élő, a megváltozott munkaképességű és az egészségkárosodott emberek társadalmi-demográfiai jellemzőivel, továbbá a témakörhöz kapcsolódó legfontosabb nemzetközi és hazai kutatások eredményeivel. A kurzus hozzájárul az empátikus készség fejlesztéséhez, a célcsoport élethelyzetének komplex megismerése erősíti a globális gondolkodás képességét.

A félév tematikája

- **A fogyatékoság szociológiai értelmezése**
- **A legfontosabb hazai és nemzetközi kutatások eredményeiről**
- **A fogyatékosággal kapcsolatos törvények, rendeletek Magyarországon**
- **Fogyatékosággal élő emberek a szociális ellátórendszerben**
- **Az akadályozott/fogyatékosággal élő/megváltozott munkaképességű/egészségkárosodott emberek társadalmi-demográfiai jellemzői**
- **Rehabilitáció, habilitáció**
- **Integrált, szegregált oktatás kérdésköre**
- **Munkaerőpiaci(re)integráció**
- **A fogyatékosággal élő emberek médiareprezentációja**
- **Jó gyakorlatok a társadalmi integráció elősegítésére**

A félév teljesítése, értékelése

- A félév gyakorlati jeggyel zárul, legfeljebb 3 hiányzásig teljesíthető
- Két zárthelyi dolgozat sikeres megírása
- Aktív órai részvétel, a szakirodalmak alapos ismerete

Kötelező irodalom

KSH (2015): A fogyatékosággal élők helyzete és szociális ellátásuk.
http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_17_2011.pdf

Könczei György – Hernádi Ilona (2011): A fogyatékoságtudomány főfogalma és annak változásai.

In: Nagy Zita Éva (szerk.): Az akadályozott és egészségkárosodott emberek élethelyzete Magyarországon. NCSSZI, Budapest 7-28.
www.ncsszi.hu/download.php?file_id=1904

Nagy Zita Éva (2011): A fogyatékosággal élők. In: Csoba Judit (szerk.): Munkaerő-piaci változások, leszakadó társadalmi csoportok. Debreceni Egyetem Szociológia és Szociálpolitika Tanszék, Debrecen 133-141.
<http://mek.oszk.hu/11900/11933/11933.pdf>

Verdes Tamás – Scharle Ágota – Váradi Balázs: Intézet helyett. A fogyatékos személyeket támogató szociálpolitika megújításának lehetséges irányairól. Esély 2011/4.
http://www.esely.org/kiadvanyok/2011_4/01averdes.indd.pdf

Ajánlott irodalom

Bass László (szerk.) (2008): *„Amit tudunk és amit nem ... az értelmi fogyatékos emberek helyzetéről Magyarországon. Kézenfogva Alapítvány, Budapest*

Fogyatékoságtudományi tanulmányok (2009): A fogyatékoság definíciói Európában: Összehasonlító elemzés.
<http://mek.oszk.hu/09400/09455/09455.pdf>

Nagy Zita Éva: *Van-e út a munkába? Metszetek. A rokkantellátásban résztvevő emberek munkaerő-piaci esélyeinek vizsgálata, különös tekintettel a személyes jellemzőikre. Metszetek 2014/1. 238-264.*
http://metszetek.unideb.hu/files/201401_12_nagy_zita_0.pdf

Komáromi Róbert (2003): *A megváltozott munkaképességű és fogyatékos munkavállalók munkaerő-piaci integrációjáról. Esély 2003/5 27-59.*
http://www.esely.org/kiadvanyok/2003_5/KOMAROMI.pdf

Kullman Lajos (1999): *A fogyatékos emberek és rehabilitációjuk. In: Katona F. – Siegler J.: Orvosi rehabilitáció. Medicina, Budapest*
<http://mek.oszk.hu/09800/09834/09834.pdf>

Lisznyai Sándor (2013): *Mi az intervenciónk alapja? A fogyatékoságtudomány modelljei. In: Juhász Márta (szerk.): A foglalkozási rehabilitáció támogatása pszichológiai eszközökkel. Typotex Kiadó, Budapest*

TANTÁRGYI TEMATIKA**A tantárgy címe: Miliók, szubkultúrák, életstílusok****A tantárgy kódja: BTSZA202BA****A szak megnevezése (N/L): Szociális munka BA, Nappali****Az oktató neve: Sipos Flórián****A tantárgy oktatási céljainak lényegi összefoglalása**

A tantárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókat a milió- és szubkultúrakutatások főbb szakaszaival (chicagói iskola, brit szubkultúrakutatások, poszt-szubkultúrák), és rokon fogalmaival (klubkultúrák, neo-törzsek, ifjúsági kultúrák, ízléskultúrák, fogyasztó csoportok). A félév során a hallgatók betekintést nyernek a társadalmi rétegződés kutatásának társadalmi cselekvés-orientált megközelítéseibe, (AIO kutatások, életstílus-csoportok), a milió- és szabadidő-kutatásokba. A félévet egy szabadon választott szubkultúra vagy ízléskultúra önálló, empirikus kutatáson alapuló elemzésével és zárthelyi dolgozatokkal teljesítik a résztvevők.

Követelmények

- szemináriumi beszámoló
- egy szemináriumi beszámoló opponálása
- szemináriumi dolgozat (ld. lent)
- rendszeres részvétel a szemináriumon (Igazolás nélkül max. 3 órát lehet mulasztani)

Szemináriumi dolgozat

- terjedelem: 12 oldal, 12-es betűméret, 1,5-ös sorköz, 2,5-ös margó, normál betűköz
- lábjegyzetek és bibliográfia, egy hivatkozási szabvány következetes alkalmazásával (tanszéki szakdolgozati hivatkozási rendszer használata szükséges)
- tartalomjegyzék, kutatási kérdés vagy hipotézis
- interjúvázlat, amely megjeleníti a kutatási dimenziókat
- 2 interjú begépett szövege

Értékelés

- opponálás: 20%
- szemináriumi beszámoló: 20%
- szemináriumi dolgozat: 40%
- zárthelyi dolgozat: 20%

A félév tematikája

1. szeminárium címe: Témaválasztás, bevezetés. A szemináriumi dolgozat felépítése. Hivatkozási rendszerek, a kutatás forrásai.

2. szeminárium címe: A szubkultúrakutatások első hulláma: a chicagói iskola.

Kötelező irodalom:

1. Kacsuk Zoltán (2005): Szubkultúrák, poszt-szubkultúrák és neo törzsek. Budapest, *Replika* 53: 91–110.

2. Howard S. Becker (1974): A kívülálló. Tanulmányok a devianciaszociológiai probléma köréből. In: Andorka Rudolf - Buda Béla - Cseh Szombathy Béla (szerk.): *A deviáns viselkedés szociológiája*. Budapest, Gondolat Kiadó

Ajánlott irodalom:

1. Cohen Albert. K. (1969): A szubkultúrák általános elmélete. In: Huszár T. - Sükösd M. (szerk.): *Ifjúságszociológia*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó

3. szeminárium címe: A szubkultúrakutatások második hulláma: a birminghami iskola

Kötelező irodalom:

1. Kacsuk Zoltán (2005): Szubkultúrák, poszt-szubkultúrák és neo törzsek. Budapest, *Replika* 53: 91–110.

2. RácZ József (1998): A '80-as évek ifjúsági szubkulturái Magyarországon. In RácZ J.: *Ifjúsági (szub)kultúrák, intézmények, devianciák: Válogatott tanulmányok*. Budapest, Scientia Humana

3. Hebdidge, Dick (1995): A stílus mint célzatos kommunikáció. *Replika* 17–19: 181-200.

4. szeminárium címe: A szubkultúrakutatások harmadik hulláma: poszt-szubkultúrák

Kötelező irodalom:

1. Kacsuk Zoltán (2005): Szubkultúrák, poszt-szubkultúrák és neo törzsek. Budapest, *Replika* 53: 91–110.

2. Szapu Magda (2002): *A zűrkorszak gyermekei. Mai ifjúsági csoportkultúrák*. Budapest: Századvég Kiadó

5. szeminárium címe: A szubkultúrakutatások újraértelmezése, neo-törzsek

Kötelező irodalom:

1. Kacsuk Zoltán (2005): Szubkultúrák, poszt-szubkultúrák és neo törzsek. Budapest, *Replika* 53: 91–110.

2. Andy Bennett (2005): Szubkultúrák vagy neo-törzsek? A fiatalok, a stílus és a zenei ízlés közötti kapcsolat újragondolása. *Replika*: 53: 127-143.

Ajánlott irodalom:

Hodkinson, Paul (2002): *Goth: Identity, Style and Subculture*. Oxford, New York: Berg

6. szeminárium címe: Az életmódkutatások lehetséges területei.

Kötelező irodalom:

1. Valuch Tibor: *Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében*. Budapest: Osiris, 2001.

2. Utasi Ágnes: *Családok és életstílusok*. Budapest: MTA PTI, 1991.

7. szeminárium címe: Nemzetközi életmód-kutatások. Bourdieu, angolszász kutatások. Ulrich Beck kockázat társadalma és Gerhard Schulze élménytársadalma. Zárthelyi dolgozat (Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete, Életmód fejezet.)

Kötelező irodalom:

1. Ulrich Beck: Kockázat-társadalom: Út egy másik modernitásba. Budapest, Századvég, 2003. VAGY Uő.: "Túl renden és osztályon." In *A társadalmi rétegződés komponensei*, szerk. Angelusz R., 418-468. Budapest: ÚjMandátum, 1997.
2. Gerhard Schulze élménytársadama. Schultze, Gerhard: "Élménytársadalom" *Szociológiai figyelő* 1-2. sz.:135-157.

8. szeminárium címe:Szemináriumi dolgozatok bemutatása és opponálás.

9. szeminárium címe:Szemináriumi dolgozatok bemutatása és opponálás.

10. szeminárium címe:Szemináriumi dolgozatok bemutatása és opponálás.

11. szeminárium címe:Szemináriumi dolgozatok bemutatása és opponálás.

12. szeminárium címe: Szemináriumi dolgozatok bemutatása és opponálás.

Irodalomjegyzék:

Ulrich Beck: Kockázat-társadalom: Út egy másik modernitásba. Budapest, Századvég, 2003. VAGY Uő.: "Túl renden és osztályon." In *A társadalmi rétegződés komponensei*, szerk. Angelusz R., 418-468. Budapest: ÚjMandátum, 1997.

Howard S. Becker (1974): A kívülállók. Tanulmányok a devianciaszociológiai probléma köréből. In: Andorka Rudolf - Buda Béla - Cseh Szombathy Béla (szerk.): *A deviáns viselkedés szociológiája*. Budapest, Gondolat Kiadó

Andy Bennett (2005): Szubkultúrák vagy neo-törzsek? A fiatalok, a stílus és a zenei ízlés közötti kapcsolat újragondolása. *Replika*: 53: 127-143.

Cohen Albert. K. (1969): A szubkultúrák általános elmélete. In: Huszár T. - Sükösd M. (szerk.): *Ifjúságszociológia*. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó

Hebdidge, Dick (1995): A stílus mint célzatos kommunikáció. *Replika* 17–19: 181-200.

Hodkinson, Paul (2002): *Goth: Identity, Style and Subculture*. Oxford, New York: Berg

Horváth Sándor (szerk.) *Mindennapok Rákosi és Kádár korában*. Budapest: Nyitott Könyvműhely, 2008.

Falussy Béla (szerk.): *A szabadidő szociológiája*. Gondolat, Budapest, 1976.

Idő és antropológia. Szerk. Fejős Zoltán. Budapest: Osiris, 2000.

Kacsuk Zoltán (2005): Szubkultúrák, poszt-szubkultúrák és neo törzsek. Budapest, *Replika* 53: 91–110.

Klaniczay Gábor – S. Nagy Katalin: *Divatszociológia*. Budapest: Tömegkommunikációs Kutatóközpont, 1982.

Losonczy Ágnes: *Az életmód az időben, a tárgyakban és az értékekben*. Gondolat, 1977.

- Rácz József (1998): A '80-as évek ifjúsági szubkultúrái Magyarországon. In Rácz J.: *Ifjúsági (szub)kultúrák, intézmények, devianciák: Válogatott tanulmányok*. Budapest, Scientia Humana
- Schulze, Gerhard: "Élménytársadalom" *Szociológiai figyelő* 1-2. sz.:135-157.
- Szapu Magda (2002): *A zúrkorszak gyermekei. Mai ifjúsági csoportkultúrák*. Budapest, Századvég Kiadó
- Tibori Tímea: *A szabadidő szociológiája*. Budapest, Budapesti Gazdasági Főiskola, 2002.
- Utasi Ágnes: *Családok és életstílusok*. Budapest: MTA Politikatudományi Intézete 1991.
- Utasi Ágnes: *Életstílus – csoportok, fogyasztási preferenciák*. Budapest: Társadalomtudományi Intézet. 1984.
- Utasi Ágnes: *Középosztály – kapcsolatok*. Budapest: Új Mandátum Kiadó, 2000.
- Varga Marianna: *Magyar népviseletek régen és ma*. Budapest, 1982.
- Vitál Attila (szerk.): *Művelődésszociológia*. Möbius Print, Nyíregyháza, 2002. (A szabadidőről.)